

Vastaus kirjalliseen kysymykseen musiikki- ja tapahtuma-alalle kohdistetuista koronatuista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Pia Lohikosken /vas näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 610/2020 vp:

Miten hallitus aikoo koronaepidemian aikana tukea musiikki- ja tapahtuma-alaa, jotta vältetään laajamittaisilta konkurseilta ja

miten varmistetaan, että musiikki- ja tapahtuma-alan tuet kohdistuvat freelancereille ja muille toimijoille sekä huomioivat alan erityisluonteen?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Hallitus on toteuttanut mittavia toimenpiteitä, joilla musiikki- ja tapahtuma-alaa tuetaan ylläpitämään toimintaedellytyksiään COVID19–epidemiasta johtuvista olosuhteiden muutoksista huolimatta. Toimenpiteillä pyritään saamaan taide- ja kulttuurialan yhteisöt elpymään epidemian vaikutuksista ja kehittämään toimintaansa.

Valtion vuoden 2020 ensimmäiseen, toiseen ja neljanteen lisätalousarvioon sisältyy opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokassa määrärahoja, joilla tuettiin sekä musiikki- ja tapahtuma-alan yhteisöjä ja yksilöitä että muita luovien alojen, taiteen ja kulttuurin toimijoita selviämään koronapandemian aiheuttamista haitoista sekä ylläpitämään ja kehittämään toimintaansa.

Vuoden 2020 ensimmäisessä lisätalousarviossa Taiteen edistämiskeskukselle osoitettiin 900 000 euron lisämääräraha avustusten jakamiseen kulttuurin ja taiteen alan henkilöille ja toimijoille. Lisämääräraha oli keskeisten kulttuurin ja taiteen säätiöiden lahjoitus koronapandemiasta aiheutuvien vaikutusten vähentämiseen. Suomen Kulttuurirahasto lahjoitti 500 000 euroa. Jane ja Aatos Erkon säätiö, Saastamoisen Säätiö, Svenska kulturfonden sekä Jenny ja Antti Wihurin rahasto lahjoittivat kukin 100 000 euroa. Vuoden 2020 toisessa lisätalousarviossa samaan tarkoitukseen lisättiin Pro Musica -säätiön 100 000 euron lahjoitus. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö ja Taiteen edistämiskeskus suuntasivat koronapandemian vaikutusten vähentämiseen yhteensä 600 000 euroa. Kaikkiaan tästä yhteensä 1,6 miljoonan euron tukipaketista myönnettiin 533 apurahaa työskentelyedellytysten lyhytaikaiseen turvaamiseen taiteelliseen työhön perustuvia työtilaisuuksia tai ansaintamahdollisuuksia menettäneille henkilöille.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 610/2020 vp

Vuoden 2020 toinen lisätalousarvio sisälsi 40,3 miljoonan euron lisämäärärahan avustusten maksamiseen kulttuuri- ja taidelaitosten, kulttuuritapahtumien sekä elokuvateattereiden ja muiden kulttuurialan yhteisöjen toiminnan turvaamiseen pääsylipputulosten vähenemisestä ja toimintojen peruuntumisesta aiheutuvien menetysten sekä taiteen ja kulttuurin alan ammattilaisten, taiteilijoiden, ammatinharjoittajien ja muiden kulttuurin toimialan henkilöiden ansionmenetysten ja muiden vastaavien menojen korvaamiseksi. Tästä määrärahasta Taiteen edistämiskeskus myönsi 3 000 euron apurahoina 8,7 miljoonaa euroa 2 900 taiteen ja kulttuurin alan ammattilaiselle. Eniten apurahoja haettiin ja jaettiin musiikin alalle. Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi määrärahasta yhteensä noin 11 miljoonaa euroa oikeuskelpoisille yhteisöille, kuten yhdistyksille, säätiöille, osuuskunnille ja osakeyhtiöille, sellaisten talousvaikutusten lieventämiseen, jotka ovat syntyneet 13.3.–31.5.2020 välisenä aikana. Myönnettyä avustusta saa käyttää kuitenkin joustavasti vuoden loppuun saakka. Näistä yhteisöille myönnettyistä korona-avustuksista taide- ja kulttuuritapahtumien sekä musiikkialan hankkeiden osuus on yhteensä noin 5,2 miljoonaa euroa. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö tuki musiikkialaa em. 40,3 miljoonan euron määrärahasta myöntämällä 1,26 miljoonaa euroa Suomen kansallisopoppera ja -baletille sekä 1,39 miljoonaa euroa valtionosuutta saaville orkestereille koronapandemian johdosta aiheutuvaan lisärahoitustarpeeseen.

Vuoden 2020 neljännessä lisätalousarviossa osoitettiin 9,6 miljoonaa euroa koronapandemiasta johtuvista syistä 1.6. – 31.8.2020 välisenä aikana peruuntuvia tai ennakoitua pienempinä toteutuvia, vakiintuneita taide- ja kulttuuritapahtumia ammatillisesti järjestävien yhteisöjen ja säätiöiden toimintaan. 11.8.2020 päättyneessä avustushaussa haettiin tukea yhteensä noin 11,5 miljoonaa euroa. Avustuspäätökset pyritään tekemään syyskuussa 2020.

Opetus- ja kulttuuriministeriön edistää musiikki- ja tapahtuma-alan toimijoiden selviytymistä koronapandemiasta myös myöntämällä aiemmin myönnettyille avustuksille hakemuksesta joustavasti käyttöajan pidennyksiä ja käyttötarkoituksen muutoksia. Taide- ja kulttuuritapahtumien järjestämiseen myönnettyissä avustuksissa tapahtuman järjestämisestä aiheutuneet kustannukset luetaan hyväksyttäviksi menoiksi myös siinä tapauksessa, kun tapahtuma joudutaan koronaepidemian johdosta peruuttamaan. Korona-tilanteesta aiheutuva valtionosuutta saavien orkestereiden toiminnan keskeytyminen ja esitystoiminnan peruutukset ja eivät vaikuta niiden vuoden 2020 valtionosuuksien määrään. Tilanteesta aiheutuvan toiminnan supistumisen tai henkilöstövähennyksien johdosta ei tehdä valtionosuuksien takaisinperintää.

Opetus- ja kulttuuriministeriön musiikki- ja tapahtuma-alalle suuntaamien avustusmuotojen lisäksi musiikki- ja tapahtuma-alan toimintaa on tuettu koronapandemian aikana lukuisilla muilla yritysille, yrittäjille ja muille talouden toimijoille suunnatuilla toimenpiteillä.

Työ- ja elinkeinoministeriö yhdessä eri TEM-konsernin toimijoiden kanssa etsii osaltaan keinoja vähentääkseen koronaviruksen vaikutuksia yritysten toimintaan ja työllisyyteen. Kunnat myöntävät yksinyrittäjätukea, joka on tarkoitettu yksinyrittäjien tukemiseen koronavirustilanteessa. Hallitus on vuoden 2020 ensimmäisessä ja toisessa lisätalousarviossa suunnannut yksinyrittäjien tukiin yhteensä 250 miljoonaa euroa. Työ- ja elinkeinoministeriö myöntää rahoituk-

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 610/2020 vp

sen kunnille laskennallisena osuutena siinä suhteessa, kun kunnassa on yksinyrittäjiä. Yksinyrittäjän tuessa on kyse 2 000 euron suuruudesta kertakorvauksesta yksinyrittäjän yritystoiminnasta aiheutuneisiin kustannuksiin. Avustusta voi hakea yrityksen kotikunnasta.

ELY-keskukset ja Business Finland ovat myöntäneet yrityksille koronahäiriötilanteen kehittämisavustusta. Business Finland -tuki oli tarkoitettu 6–250 henkeä työllistäville muille yrityksille kuin yksityisille elinkeinonharjoittajille ja ELY-keskuksen rahoitus sitä pienemmille yrityksille pois lukien yksinyrittäjät. Molempien tukien myöntäminen päättyi, kun kustannustuen myöntäminen alkoi.

Kesällä käynnistetyn kustannustuen tarkoitus oli tukea yritysten maksuvalmiutta ja näin pienentää konkurssiin ajautuvien yritysten määrää koronavirustilanteessa. Kustannustuki oli korvaus yrityksen kiinteistä kustannuksista ja palkkamenoista. Kustannustuki oli tarkoitettu Suomessa toimiville yrityksille, joiden liikevaihto on pudonnut merkittävästi koronaviruksen vuoksi ja joilla on vaikeasti sopeutettavia kustannuksia. Se kohdentui kaikkein eniten koronasta kärsiviin yrityksiin ja toimialoihin. Kustannustuen haku päättyi 31.8.2020.

Yrittäjillä on ollut 8.4.2020 alkaen mahdollisuus saada työmarkkinatukea koronavirusepidemian aiheuttaman päätoimisen yrityksessä työskentelyn päättymisen vuoksi. Päätoimisesti yrittäjänä työllistyneelle henkilölle voidaan maksaa työmarkkinatukea, jos päätoiminen työskentely yrityksessä on päättynyt koronaviruspandemian takia. Mahdollisuus saada työmarkkinatukea koskee kaikkia yrittäjiä riippumatta siitä, harjoitetaanko yritystoimintaa yksityisenä elinkeinonharjoittajana tai yhtiömuodossa. Työmarkkinatuen maksaa Kela. Osaltaan yritysten tilannetta helpottavat myös työmarkkinajärjestöjen ehdotuksiin perustuvat työlainsäädännön ja sosiaaliturvajärjestelmän muutokset sekä työnantajamaksujen helpotukset.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on tietoinen koronapandemian mittavista vaikutuksista taiteen ja kulttuurin aloilla. Konserttien, keikkojen sekä festivaalien ja muiden tapahtumien peruuntuminen tai siirtyminen aiheuttaa eri osapuolten keskinäisriippuvuuksien vuoksi mittavia sopimuskellisia, aikataulullisia ja logistisia haasteita, joiden vaikutuksesta useiden organisaatioiden tilanne on vaikeutunut ja kulttuurialalla työskentelevien ammattilaisten toimeentulo heikentynyt. Vaikutukset koskevat laajasti muitakin ammattiryhmiä kuin alan näkyvimpiä toimijoita. Kulttuurin alalla on paljon suuria yleisömääriä liikuttelevia tapahtumia. COVID19-epidemian johdosta tehdyt rajoitukset ovat vaikuttaneet suuresti tapahtumien järjestämiseen ja vähentäneet merkittävästi niiden paikallis- ja aluetaloudellisia kerrannaisvaikutuksia.

Hallituksessa on vireillä tartuntatautilain (1227/2016) muuttamista koskeva säädösvalmisteluhanke. Lakiin on tarkoitus lisätä COVID19-epidemian leviämisen ehkäisemistä koskevia määräaikaista säännöksiä huomioiden käytettävissä oleva ajantasainen tutkimustieto sekä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen suositukset. Lainsäädännöllä on tarkoitus turvata ihmisten turvallinen asiointi esimerkiksi kulttuuri- ja tapahtuma-alan tilaisuuksissa ja tiloissa siten, että epidemian leviämisen ehkäisemisestä alan toimijoille aiheutuvat haitat olisivat mahdollisimman vähäiset. Sääntelyssä on tarkoitus huomioida eri alojen erityisluonne ja tautitilanteen mahdolliset alueelliset erot.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 610/2020 vp

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää taiteen ja kulttuurin luomista, kulttuuripalvelujen ja -tapahtumien saatavuutta sekä kulttuuritoimintaan osallistumisen turvaamista ensiarvoisen tärkeinä tekijöinä yksilöiden ja yhteiskunnan resilienssin vahvistamisessa ja COVID19-epidemiasta elpymisessä.

Helsingissä 11.9.2020

Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko